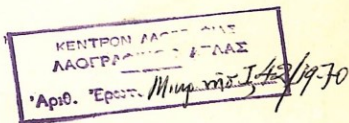

42

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-20/2/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Παραύοικα*...
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας... *Μηθύμνης*
Νομοῦ... *Λέεβου*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... *Δημήτριος*
Αποστολέλης... ἐπάγγελμα... *Διδασκαλός*...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... *Παραύοικα - Λέεβου*...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *7*...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν, αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... *Γεωργ. Γεωργ. Αδαμακέλης*

ἡλικία... *67*... γραμματικαὶ γνώσεις... *2' Δημοτικῶν*
... τόπος καταγωγῆς... *Παραύοικα - Λέεβου*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΑΣ. ΣΧΟΛΗΣ, ΠΟΛΙΤ. ΣΧΟΛ. 75, ΕΛΛΗΝ. ΓΡΑΜ. ΓΝΩΣΙΣ 2' ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ, ΤΟΠΗ ΜΑΘΑΓ. ΠΑΡΑ-
Α. Α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920 *Ποικα*.

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Διὰ ἔποραν προωρίζοντο τὰ "ἀνοικτά",*

τοῦ γὰ μπου, καὶ ἐξ ἀόρειτά, τὰ "τινιτζήνια", καὶ ἡ "ἀμπέλα",
διὰ βοσκὴν ποιμνίων τὰ ὄρεϊα.
Υπάρχον αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διάστη-
ματα ; *Αἱ περιοχαὶ διὰ ἔποραν καὶ βοσκὴν ποιμνίων ὄ-
ραν χωρίζονται.*

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἑλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *ὡς ἰδιοκτησίαι*

ἀντὶν εἰς Φυσικά πρόσωπα καὶ εἰς τὴν Κοινότητα...

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *7. Περιουσία τοῦ πατρὸς διατεμεταί εἰς τὰ τέκνα*

*μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ὅταν ὁμως τεμετεύεται ἡ κόρη λαμ-
βαίνει μέρη τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ὡς προῖκα.*

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ., τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ κατ'οἶκον ἀσχολοῦνται ευχάρως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν*
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Μεγάλα κτήματα τσιφλικούχων ἢ μοναστηρίων δὲν ὑπάρχουν ἐν Παραμυθίῳ*

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; .....

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) .....

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

- ἐργασία* β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; .....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιās μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

δα. χωράφια. παλαιότερον. ἐλιπαίνοντο. με ζωϊκὴν κόπρον. βοῶν, αἰγοπροβάτων. κ. λ. λ. καὶ φυτικὴν. με καῦσιν. ἢ με καλάμιās. μετὰ τὸν θερισμόν. δαδ'. ὁ δὲ ἄλλος. οὕτω. τρόπον. βαλμυδι. ἐξέλειπεν.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *κατὰ το. ἐτος. περίην. 1928.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *το. σιδηροῦν. ἀρότρον. χρησιμοποιοῦται. περίην. ἀπὸ τοῦ 1925. κα' δέ. τρακτέρ. ἀπὸ τοῦ 1960.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον, ποῖο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... το. σιδηροῦν. ἀρότρον. με. μονόφτερον. καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο. ἢ χρησιμοποιεῖται. δια' ἡν. παλαιτέρην. καὶ πεδινῶν. ἐδαφῶν. το. ἐπιδρομὴν. ἐν τῇ. ἐν. Βόλῳ. ἀπὸ. διαμαζοπῆς. ἢ. φυλακῆς.

Παραθεσάτε σχεδίασμά (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω, παρατιθεμένου. ....

1. Ἀλγρόχειρ' 2. Πλάμα 3. Ὀμ 4. Πάρονι

2. .... 5. Πόνδαρ 8. ....

3. .... 6. .... 9. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῇσει;) *ἀπὸ τοῦ. ἐτος. 1960*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *δεν. ὑπάρχει.*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)
5) Μηχανή ἀλλωνισμοῦ .....

Δεν υπάρχει
Δεν υπάρχει

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐν ἀρχῇ αἱ γεωργοὶ κατασκευάζοντες αὐτὸ ἐξ ὕλης ἄροτρα ἄρχότερα ἐν ἡραμπεύοντα τοῦ κυρίου ἐγγύη ἐκ λέβου μέχρις ὅτου ἐξμαγεύοντες ὡρίαν εἰδικὴν τεχνικὴν ὁ ἴδιος ἦν χ^ριστοῦ διέλας εἰς ὃν ἦν κατασκευάζοντες ἄροτρα*
2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον

2) Ποια η τῆ μορφή τοῦ παλαίου ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποῖα εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; *Ἡ μορφή εἶναι ἡ ἴδια. Μόνον α*

Η μορφή είναι η ίδια. Μόνο αντί
ξύλινη βλαστή σήμερα υπάρχει
χει ειδικά.

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν

ἑξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ~~Χειρ~~ ^{Χειραλατή} ~~Μπουαβλίκ~~ ^{Μπουαβλίκ}	11.
2. ~~Πουδάρ~~ ^{5 Παλάνι}	12.
3. ~~Ξηλάδ~~ ^{6 Φζερα}	13.
4. ~~Ξηλάδ~~ ^{7 Ξηλάδ}	14.
5. ~~Ξηλάδ~~ ^{10. Ξηλάδ}	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

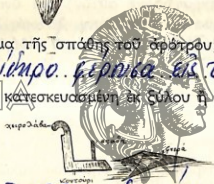
(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... τοῦ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου. ἦτο καὶ εἶναι
... μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν
... τοῦ χωραφίων.

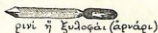
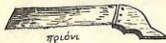
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ἐπιμήκη, με-*
βίροχνη, ἐκτετατοῦ, κερτα εἰς τὸ ἐξ ὅπου ποχία.
6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *ἐκ σιδήρου.*

Πρό. τοῦ 1920. ἡ ἐπαγγελ. πλο. ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδα, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)

Ξυπαρι, πριόνι, ξυπαρι, ἐβατας, ξυλοφάι
ρουναρι, ἐβρι.

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ῥιμίογος, ὄνος. *ἐχρησιμοποιοῦνται βόες...*

*Σήμερον βόες οὐν ὑπάρχουν. χρησιμοποιοῦνται ἡμίονοι βορσά-
δες καὶ ἐνῆ. β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ;... ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ χρησιμοποιοῦνται δύο φῶα*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἥτοι (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
*ἐξ ὧν τὰ φῶα ἦσαν βόες ὁ ζυγός ἦτο ἀπαραίτητος. διὰ τὰ
ἄλλα φῶα δὲν εἶναι ἀπαραίτητος διότι χρησιμοποιοῦνται*

“χαιμαρίδες”

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.). *ὁ παλαιὸς καὶ ὁ σημερινὸς ζυγὸς ἦσαν οἱ ἴδιοι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *ὁ ξύλινος οὗτος κρίκος ἐπὶ λέγεται “Γιέξ”*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι’ ἐνὸς ζώου ; *δὲν γίνεται*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Παλαιότερον, ἀνὰ σημερινὴν ὥρμητιν, ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ, ἢ ὁ ἐπὶ ἡμερομηνίῳ γεωργός.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Μπαίνει ὁ ξύλινος, δεχόμενος οἱ ξύλινος, τίτονται ἐν ἡμέραις πέντε βοδιῶν μετὰ ἐκαστὴν διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ παραβαρμύεται τὸ ἄροτρον ἐπὶ τὴν ξύλινον.*
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον..... *Εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον ἀκολουθεῖται ἡ ἰδία διαδικασία μόνον ἐν τῷ "μηχανικῷ" τοῦ σιδηρεῖου ἄροτρον προεγίγιναι μικροῦτον ξυλινόν τὸ ὁποῖον ἐξορμώτεται ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν ξύλινον.*
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὰ ζῶα) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφία). *Ὁ γεωργὸς κατευθύνει τὰ ζῶα μετὰ σχοινί τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα.*

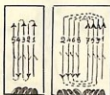

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Συνήθως τὸ χωράφι ὀργώνεται μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας κατ'εὐθείαν γραμμὴν. Ἐν τούτῳ ὁμοίως ὀργώνεται καὶ περιφερειακῶς

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὅταν κρησιμοποιοῦν οἱ γεωργοὶ εἰδηροῦν ἄροτρον.....

Συνήθως

+

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασμές, μεσοβάδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐκτελεῖται καὶ γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας (σποριῆς).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; .....

Ἡ λωρίς χωρίζεται μὲ αὐλακιάν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

Διότι ἐπὶ τὸν αἶον καὶ τὸν ἀρότρον. Ἐκτός ἀπ' αὐτῶν εἰς ἡ οποία δὲ χρησιμοποιεῖται εἶναι ἐλαχίστην.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ δὲ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι περὶ τὴν διάνοξιν τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι γίνεται εἰς τὸ πρῶτον ὄργωμα, μετὰ δὲ εἰς τὸ δεύτερον καὶ οἱ αὐλακίαι «σταυρῶνται».

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

..... Εἰς ἅλα τὰ ὀργώματα .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Διὰ τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν ἀρχοῦτε γίγεται ἐπὶ ὀργώμα. ἀρχοῦτε. δύο. πάλιν λέγονται ἡμέτεροι. τὸ πρῶτο ὀργώμα γίγεται τοῖς Σεπτεμβρίου καὶ ἀρχοῦτε. τὰ πρῶτο-βρόχια γίγεται τὸ δεύτερο. τὸ γύρισμα, καὶ ἀναχνοῦν. ἡ σπορά κατὰ τὸν ἔδω λέγεται τὸ κῆμα ὅταν τὴν πρώτην προχία εἶναι σπαραμένο πονεῖα, κατὰ τὴν καὶ τὴν δεύτερη δὲ τὸ εὐεργὸν εὐαίρει.

- 2) Διὰ τὸ φυτεῦμα κηπευτικῶν (Ἀπαρτίσαστε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φυτεῦμα κηπευτικῶν εἶναι δυοῖν καὶ γίγεται πρῶτον ὀργώματα. εὐεργὸν ὅμως γίγεται τὰ ἀνωτέρω.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Εὐεργὸν ἐπὶ ἑξ ἔτος .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

Διὰ τὴν σποράν εὐεργὸν γίγεται δυοῖν ὀργώματα, πάλιν καὶ διὰ τὰ κηπευτικὰ. διὰ τὰ ψυχανθὰ ἑξ ὀργώματα.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.

π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

τὸ δισάκι τὸ ὅλον τὸ ἡμέρον ἀδύχον καὶ ὀδύχον ἀγρυπνᾷται μετὰ τὸν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργώμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

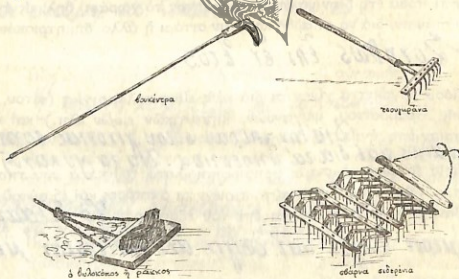
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ...

Μέ τὸ ζυγίρι πού φέρει ἡ βέντρα
[βουκέντρα] ἐπὶ κατὰ μέρος αὐτῆς.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Ζυγίρι δὲ οὐκ. ζυγίρι ἀν. ἀλλ' ὅ γε πρὸς τὰ τὸ ἰσοπεδῶν. ὅταν πρὸς εἰς τὴν ἐρείρη μηχανήν.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δέν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων.)

Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δέν ἔχουν ὀργωθῇ
γίνεται μετὰ τὸ πλάσμα.....

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

... *καμάς, τσαπα, τσαταλι, ἢ λιεχάρι,*
 ... *ἅπαντὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ τοῦ εὐαγίου*
 ... *ζευ. ἀγρῶν. Ἡ τσαπα εὐπρόως χρησιμοποιοῦται*
ἐν δυνάττει εὐαγίῳ (δυνάττει χέρι)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

*Συνήθως οὐδέν. Ὅταν ὁμως εἰς τὴν χωράφι ὑπάρχουν «*κγιά*» (τμήματα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν πλησιάζει τὸ ἄροτρον) πηχάιται «*εχας*» ἔργατης καὶ τὰ βυατὰ.*

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. *Ἐὰς ἴδια τμήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκείναι ἐκείνη καλλιεργεῖται καὶ διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Ἡ σπορά ὀσπρίων γίνεται «*ἡεαχτα*», ἢ ρίπτεται ἐπὶ τὰ ἐπὶ τὸ μέγα εἶπν. αὐλαίμια ἀπὸ δυνάττει πρόσωπο τὸ ἐροῖν διμοχλοῦντι τὸν γεωργόν.*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

Ἐν ὅσῃ τὰ χωράφια ἐκαλλιεργεῖτο καὶ καλλιεργεῖται καὶ διὰ τὰς τρώας (ρόβη, τριφύλλι κ.ἄ.) ἀπολόγως τῶν ἀγαθῶν.

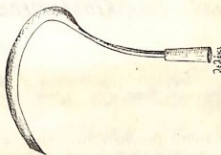
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρωντο, ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρᾶσιες (βορᾶγες) καὶ ἄλλως. *Πρὸ τοῦ 1920 γεωμήλα ἐγείναντο δὲν ἐκαλλιεργεῖτο. Σήμερον φυτεύονται ἐν λαύμας. ἢ ρίπτεται ὀπίσθι μετὰ εἶπν αὐλαίμια ἀπὸ δυνάττει πρόσωπο τοῦ ἀμοχλοῦντι.*

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. μετ' τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 τὰ δρεπανία ἐθερίζοντο καὶ θερί-
 ζονται καὶ σήμερον μετ' δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπανία ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

τὰ δρεπανία ποῦ εἶναι ἐν χρήσει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρεπάνια ἢ με παῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Κόσες εἶναι δὲν χρησιμα-
 ποιοῦν. τὰ χόρτα θε-
 ρίζονται μετ' δρεπάνι

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὅμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἤτο καὶ εἶναι ὅμαλη

4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἤτο κατεσκευασμένη
 μετ' ξύλο· ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο
 λεπίδα.

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

τὰ δρεπάνια, τὰ κατεσκευάζοντο οἱ ἐμπνευγχοί.

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ἐκδημητριακὰ ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι ἐνέμερον διεκρίσθη με δρεπάνια, ἐν τῷ αὐτῷ δὲν ἀναγκασθὲν καὶ μέγαν ἔργον, τότε ἐκρίνωται μετὰ χεῖρας ἐκρίνωται ὡς αὐτὸς τὰ ρεβιθία, ὁ θῆκος καὶ ἄλλα β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν. πορτα ἐν τῷ μοναχί τὰ κοπῆται μετὰ χεῖρας.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἔθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

Μετὰ δρεπάνι τὰ δημητριακὰ διεκρίσθη εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους 10. ἑκατομῶν περίπου.

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Οἱ ἐσταχθεὶς αὐτοὶ διεκρίσθη εἰς ἀπόστασιν 10. ἑκατομῶν περίπου.

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

Οἱ ἴδιοι οἱ διεκρίσθη ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα.

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται, (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοποθετοῦνται πολλὰ ὁμοῦ. Δὲν καταβάλλεται ἑστῶς ἀπὸ αὐτὴν ἀπὸ κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *τὰ τοποθετούμενα μαζί*

δραγματα ἐδῶ λέγονται «δρῦνμια».

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *Παραμογερίη.*

*ἐδῆρίον καὶ γυναίκες. Συμμερον θερίζουν. περιεβό-
ζερου ἄνδρες. Δὲν ὑπῆρχον θεριελαί. οἱ ὅποιοι ἤρχοντο
ὡς ἐπαγγελματίαι ἀπὸ ἄλλου τόπου.*

- 2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ ἀσθενῶνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Δια' τῆς προ-*

*βύλαξιν τῆς χειρὸς, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς. κατὰ τὸν θερισμὸν
ἔφερον τὴν "παχαμάρχιν", ἕνα κομματι. βατιδι.
με τρύφες μέγα ἐκίς ὅποιε. τρύπυχαν, τὰ δαίμυχα.
ὡς οἱ παχαμίες. ἀμυμῆνδαν. ἐπὶ πῶ. ἐλὼ. ἐλὼ. ἐλὼ.
καὶ δὲν ἐρεμύοσαν ἡ παχαμ. Κατὰ τὴν ἔναρξιν
τῆς ἐργασίας οὐδὲν περιεβάλλοντο εἰς τὴν μέσην τοῦ σώ-
ματος.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Συνήθως δὲν εἰδίδετο οὐδὲ δίδεται μετὰ προδοχῆς ἀπὸ πρὸς τὴν ἡμέραν καὶ ἢ πρὶν ἢ τὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγῳδία ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Κατὰ τὸν θερισμὸν δὲν ἐτραγουδοῦσαν οὐτε καὶ τραγουδοῦν ἐξειδικία τραγῳδία.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινες τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ....

Δὲν ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι οὐδὲν μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Παλαιότερον τὸ δεμάτιασμα ἐγένετο μετὰ μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας. Σήμερον γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ἢ καὶ αὐτοχρόνως.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Αὐτὸς ποὺ δεματίζε. μαζεύε. τὰ. "δρουμιά", ποτριά
μαζύ. καὶ τὰ. ἔδαμε. δεματι. ποὺ. τὸ. ἔδενε. ἀπὸ. λα
ῖδα. τὰ. γυα. (καλαμιά). ἀγοῦ. προηγουμένως. λα
ἔβρεχε. λιγαμί. ὅνδε. ἐργαλεῖον. ἐπαρκέ. μαποῖελο. δια
τὸ. δεματίζαμα. Ὁ. ἴδιος. ἔδενε. καὶ. μετέφερε. λα. ε. λα. χυς.
ἢ. ὑπὸ. χυ. βοηθῶ. μετέφερε. λα. δρουμιά. καὶ. ὁ. ἀρχῶ
ἔδενε. λα. δεματίζα. τὸ. ὅλον. ὅλον. ἐπαχίως. ἐρίτελο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

τὰ. δεματίζα. ὡπῆδως. ἀπὸ. τὸ. χωράφι. μετέφερε
ριγτο. εἰς. τὸ. ἀφῶνι. τὸ. ὅλον. ἐρίτελο.
ὡπῆδως. ἔντος. τοῦ. χωράφιου. ....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ~~ἡ~~ καλλιέργεια τῆς πατάτας ἤρχισεν
ἐξ. τὸ. ὅλον. μαζ. κατὰ. τὸ. ἔτος
1940.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται ἐν Φεβρουαρίῳ ἢ Μαρτίῳ ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἐν τοῖς ἀμπελοποιήτοις ἀπὸ δρυὸς καὶ ἄλλων ὁμοειδῶν ὡς ἑξῆς.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμος) τῶν γεωμῶν ἀπὸ τοῦ χωράφου; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

Ἡ ἐξαγωγή γίνεται μὲ σκαπάνην (τῶν) ἐξελκυστικῶς χρησιμοποιοῦν καὶ τὸ δρυὸς ἄροτρον.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ θύρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα γίνεται μὲ θύρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον) καὶ ἐξελκυστικῶς χρησιμοποιοῦν καὶ τὸ δρυὸς ἄροτρον.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

Μὲ δρέπανον.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Με' τὸ διχάσαι ἐξήρξαμεν τὸ χόρτο
δια' τὰ τὸ ξηρατὴν κατὰ ὁρῶντος. Πρὶν ὁρῶντος ξηρατὴν
κατὰ τὸ πατοῦσαν, μέσα δὲ τιθώμετο ξύχιστο. Για'
τὰ δερματίζεσθαι καὶ τὸ εἶναι τὸ δέμα μέγιστα.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

2α

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρῶνόντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μεταφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Ὅσα δερματίζα πρὸς ἀλωνισμόν, συγκεντρῶν-
ονται εἰς τὸ ἀλώνι, τὸ οὐλοῦν, ὡς ἐπὶ τὸ
πρὶν εἶναι, εὐρίσκετο μακρὰν τοῦ χωρίου.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
δερματίζα. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρον, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησός; .....

Ὁ τόπος, ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλ-
ωνισμόν δερματίζα, λέγεται «θημωνία» καὶ

Ἐτοποθετοῦνται
μέτρητα
πρὸς τὰ μέσα.

Ἐπὶ ἤρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον, καὶ ἐπὶ ἤρχεν ἀλὼνι
διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν. ....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποίαν θέσιν; Ἀνέκαθεν τὸ ἀλὼνι κατεσκευάζετο
ἔξω τοῦ χωρίου, εἰς τὴν θέσιν «ἀλὼνι», ἢ
ὅποια εὐρίσκεται εἰς ὑψηλὴν ὑμμετρίαν, ἢ
εἰς τὸν χωρίον, δια' τὰ «νιάνη τὸ
ἀλὼνι ὁ ἀέρας».

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ ἀδωχὶ ἀνήκει εἰς περιμετρεὰς τὰς μὲν οἰκογενείας καὶ τὸ ἀδωχίωμα χίτεται μαρὰ βεῖραν τοποδετήριος τῶν δεματιῶν πλησίον τοῦ ἀλωνιοῦ.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Τὸ ἀδωχίωμα ἀρχεται τὸν Ἰούλιο καὶ ὅλην τὴν Ἀύγουστο εὐρήνως.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Τυρήνως τὰ ἀδωχία εἶναι «χωματάλωνα», ἑξήμισι ἕνα μέρος ἐπὶ πέντε εἰς ὑψηλὸν καὶ πρὸς ἐμμεῖον, τὸ βρέχον, τὸ κωπὴν με ἐσπίδι γὰρ τὰ «ὀστρακωδῆ» καὶ ὀξέρα τὸ δάπεδον τοῦ χρίσιν με λάσπη καὶ τοποδετὸν πυλινὸς πέτρα.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συλήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)...

Πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού καὶ ἐμαζόν. ἐτος βρέχεται μαρὰ τὸ ἀδωχὶ καὶ χρίσεται με λάσπη διατὰ «ὀστρακωδῆ», ὥστε τὰ μὴ «θημῶν», χωμα καὶ ἀναμαγεύεται με τὸν μαρρό.

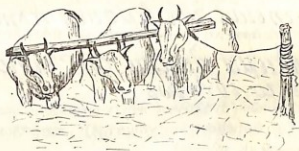
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀδωχιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού δὲν γίνεται εἰς ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Ἀλωνοῦται. εἰς τὰ ἀλωναῖα τοῦ τόπου. μετὰ
δεῖν τοποθετεῖται.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ἐλλειψοῦ στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήγιος,
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίουγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. ....

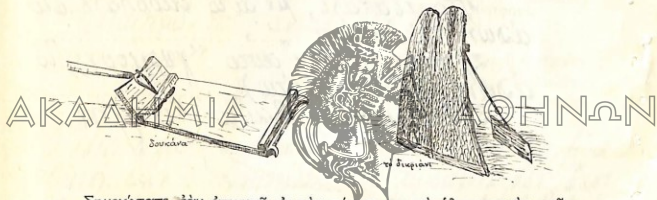
εἰς τὰ Παραμυθία. τὰ ἀλωναῖα. μετὰ σταχύων. μετατρεφόμενα
εἰναι διὰ τῆς χρησιμοποίησεως. βοῶν. ἑκείνων. ὅτε εἰς τὸ χω-
εἶν θέλει δεῖν ὑπάρχον. γίνεται διὰ τῆς χρησιμοποίησεως. ἡμιότων
φορβᾶν κ.λ.ρ. τὰ ἀλωναῖα. πρὸς ἀχυροποίησιν. μετὰ σταχύων.
γίνεται μετὰ τὸ «ντουχεν» Ἀλωνοῦται. δεῖν χρησιμοποιεῖται

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

ΤΕΣ καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) δι' ὅθεν ἔξερσεν φερό-
 ἐς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου προεβέβητο δι' αὐτοῦ τὸ «χτουχέν» ἐν-
 μερον ὁμῶς τὰ δύο σῶμα κα' ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται λέγονται με-
 θαμαρχίαι. Ἐκαστὴν αὐτῶν διαμαρχίαν ὑπάρχει κρινὸς
 ἐξ ὧν ὁποῖα προβέβητο γὰ' ἐξορία τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ὁρίσθαι

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἁλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Εἰς τὸν ὅσον μαζ. χρησιμοποιοῖται τὸ ὡς ἂν μπηγατικὸν μέσον
 ἀπογερούμενον ἐκ δύο ἢ καὶ τριῶν τεμαχίων προσαρμοζομένων,
 καὶ ὀνομαζέται «χτουχέν» εἶναι διαστάσεων περίπου
 0,60 x 1,50 μ. καὶ τὸ ἐφαρμολογεῖτο τότε καὶ ἐν μερον
 αἰετοῦ ἐκ τῶν κυρίων Περσῶν καὶ ἡ λέγουσιν. Διὰ τοῦ ὡς ἂν
 πευχατικῶν ἀγνιστικῶν μέσον ἀγνιστικῶν ὁ εἶδος, ἢ κρινὸς
 αὐτῶν τὰ ὄσπρια.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει ἀργὰ τὸ πρωὶ καὶ
διακόπτεται ἀργὰ τὸ βράδυ διὰ τὰ ἐπὶ τὰ
ἐπιπλεονεχῆ ἐφομεῖται.....
Ἀρχίζει δὲ ἀργὰ τὸ πρωὶ, διὰ τὰ πυρῶνα,
τὰ θεμάτια καὶ τὰ ἀχυρά. ὁ πῦρος καὶ
τὰ βελγῶνα τὸ «ἀγιά», (τὸ φῶς).....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν).....

..... τοῦτο τζαταλι, με αὐτὸ βουρνατέ εἰς
ἀλῶνι τὰ θεμάτια.....

2) Γιαμπαδ, με αὐτὸ «χυρίμου», τὸ
ἀλῶνι (ἐπάτω - πιάτω).....

3) Πιχτικερί, με αὐτὸ δελτινῶνα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΕΛΟΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλῶνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανῆμα τοὺς ἀκό-
πτους στάχους ; .....

Ναι.....

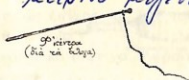
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Παραϊότερον χρησιμοποιοῦν τὴν «βέκτρα», βουκέντρα
Ἦτο ζῶον μῆκος περίπου 1,50 μ. καὶ ἔφερε ἐν
τῷ ἐν ἄκρῳ καρπὶ ἐνὶ ἄκρῳ δὲ ζυγοῖ. Ἦτο ἡ ἰδίᾳ
καὶ διὰ τὸ ὄργανον καὶ τὸ ἀλῶνισμα. Σήμερα
διὰ τὴν ἡμιόνη καὶ τὰς βορβανὰς χρησιμοποιοῦν τὸ

“ταρμεί,” ἢ μίαν οδαντήποτε ράβδον.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν.

Ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐστὶ ἀπλώματι ελαχύνει δὲ ἔχει ἰδιαίτερον ὑπομακίαν. Καθ' ἡμέραν εἶπαι δυνατὸν μὲν γὰρ ἥδη καὶ ἀπλωτῆρα περὶ τὰ 90 θεματὰ μεγρίον μεγέθους.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθῶν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἰδιαίτερα ὑπομακίαν δὲ ἔχουν.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμὸν.

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς ἀπλωτῆρα μὲν τὰ ἰδικὰ τοῦ ζῶα. Ἐπειδὴ δ' αὖν ὁ ἰδιουτήτης τοῦ ἀπλωτῆρα δὲ ἔχει ζῶα, τότε παίρνει γεωργὸν (ἀπλωτῆρα) ἐπὶ ἡμερομερίᾳ.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους. π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἡ ἐργασία ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους ἐκτετερο διὰ τοῦ ἀπλωτῆρα.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ; ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο ; πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος ἐκασίως χρυσομεταλλοῦται καὶ τότε μόνον δύνανται προεῖναι περὶ ἐργασίᾳ ποδοῦντος καρπὸν καὶ δὴ εἶπαι δυνατὸν καὶ πᾶσι τὸ ἐλὼν αὐτοῦ.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στερογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμπεῖο δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο’ μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
‘Ἐγένετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Εἰδικὰ τραγούδια κατὰ τὸ ἀλώνισμα οὐκ ἔχοντο οὐτε δεύονται

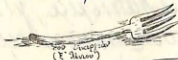
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Δὲν ἔγινε εἰδικὴ χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα δὲν ἔχον ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν. Τὸ λειῶμα σωρεῖται διὰ τὸ λίχνισμα μετὰ τὸν "Γιαμπά", ὁ γιαμπάς δμοιάζει μετὰ μετὰ πολὺ δικριάνηρι καὶ εἶναι ζυγνῆ

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρός ἔχει ἐπὶ τὴν ἐπίμνην. Ἐπὶ τοῦ σωροῦ οὐδὲν μαρτυρεῖται.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.....)

τὸ ἀνέμισμα γίνεται μὲ τὸ λιχνιστήριον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει) : ἄνδρας, γυναῖκα ; εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμφοτέρω ;

Λιχνῶς ἄνδρας, εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμφοτέρω.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια λέγονται « κότταλα ». Δεύτερον ἀλώνισμα γίνεται διὰ τὸν ὅ γεωργὸν συμεικρῶναι ποδῶν τῶν ζώων. Ἄλλως δὲ λέγονται τοῖς ἐσταχύς καὶ τῇ δίδου εἰς τὰ ζῶα.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

... Δι' ὧν ἀνέμισμα ἐναντίως (τοῦ δένοτος
ἐκείν) γίνεται .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ
παραμέναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων γί-
νεται μετὰ « δριμόνι » .....

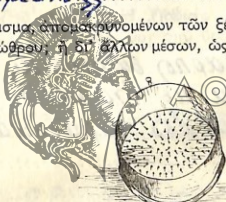
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλιο δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀριλόγος

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ὁ χωρισμὸς τοῦ κόκκου τοῦ δημητριακοῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα γίνεται μετὰ λίχνισμα .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Ὁ καρπὸς σωρεύεται μετὰ τὸν «γιαμπά» ἢ καὶ μετὰ σταυροὺς σταυροὺς ἐπὶ τὸ σωρὸν δὲν παρὰσβεσται .....

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

οὐδὲν .....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

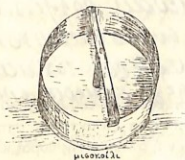
ὡς ἀνωτέρω ἐνημερώτελο ἡ - δευατὴ. Ὁ δευατὴς ἦρχε μετὰ εἰς τὸ ἀλώνι. Ἡ μέτρησις ἐγίνετο μετὰ μετὰ

βοκοίλι του οποίου χωρητικότητα ήτο 6 ουν-
δξ.

χωρητικότητά του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....
.....
.....

2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιστικό κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

Οὐδὲν ἄλλο εἶδη ὀφειλῇ κατεβάρθαι.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσηιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Ἡ παραμῆ ἀπεθηκεύετο ὑπὸ τῆς

γεωργῆς ἐντὸς τῆς οἰκίας μετὰ δὲ ὑιούρια (νίδνη)
ἢ δὲ ἄμπάρια, μεθώγια, ξύλινα.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κενσὶς εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἀχυρὸν ἀφειδικνέτω εἰς
τὸν ἀχυρῶνα ἐντὸς τοῦ κυρίου.....*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Μέσα εἰς τὸ ἄσπετον ἐμαίμεται ποτὶ τὸν εὐα-
χυν, ἐνοβαν τὰ ἀσφαῖα μέρη, εὐχεμ ἐν τρωπῶν. Λα-
μέβατα τὰ ὀποῖα, ἐτρίβον καὶ ἐμαίμετον τὸν μαρτυ-
ἔργα τὰ αὐτῇ τελέετο πλέμε, σημεῖον ἐναντίον
6) Μήπως οὕτω γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..*

Οχι
Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *ΑΘΗΝΩΝ*

Α'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Ἀνάμμα φωτιάς εἰς τὸν ὑπαιθρον...
γίνεται τῇ 23^ῃ Ἰουνίου καὶ τῇ
1^ῃ Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους.....*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

*εἰς τὰς αὐτὰς ἡμερομηνίας, ἀρχὰ
τὸ ἀπόγευμα (δεν ὑπάρχει ὡριότητα
ὥρα) καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ εἰς τὰ ἐξωτερικά
ὁρόμια.*

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.) 7ης 1ης
Ἀγνούτου λέγεται: "Ἄξιου - Παράξιου."

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...

Συμῆδους παῖδια καὶ γέροι.

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; ...

*Ὅλα παῖδια διὰ τῆς πυρᾶς εὐχόμενοι
 γὰρ παῖδια καὶ οἱ γέροι.*

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*Ὅλα μεταφέρων διὰ τῶν χειρῶν εἰς τὸ σταυρο-
 δρόμι, κάμνον γρη῏ς εὐτεχεῖα κουβαρεῖ
 καὶ ἀνάπτει τὴν πυράν.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαιαί, ᾠδαί, κρότοι, θόρυβος.
 Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

*Οὐδεμία εὐχήθεια ἰδιαίτερὰ εὐμασίας
 ὑπάρχει.*

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

*Συμῆδους γίνονται πηδήματα ἐπάνω
 ἀπὸ τῆς φωτιάς, εὐχοδενόμενα με
 καρτερικῆς φωνῆς.*

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

Ὅ ἐλεγε ἡ Πρωτομαγιά πάλαι
αἶθροι πῦρδοι ὡς καὶ οἱ πῦρδοι
ἀκαρποτήκων καὶ μεγαροβυσσίων...

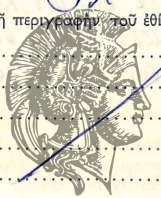
- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) ....

Παλαιότερον ἐκαίοντο ὁμοιώματα
τοῦ Ἰούδα κατὰ τὸ Πάσχα. Ἀπό ποσῶς
ἔλειν τὸ ἔθιμον ἐξεχέθη.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMIA

AOHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

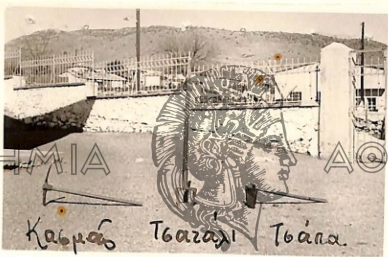

AKAΔHMIA

AOHNΩN

AKAΔHMIA TΩN ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Διχάρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἀπειράνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

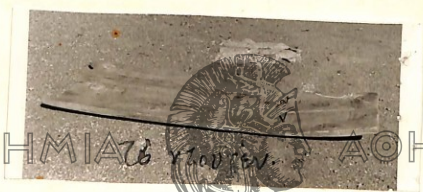
Το ναυ πέρσ / 60' 1200γλ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΧΙΧΝΙΩΤΡΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λίχης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ δριμύτι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Β' ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦ. ΑΣΣΟΥ
4/ΘΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΠΑΡΑΚΟΙΛΩΝ

Αριθμ. Πρωτ. 38

"Υποβολή συγκεντρωθέντος λαο-
γραφικοῦ ὕλικου".

Συνημ: 2

Ἐν Παρακοίλοις, τῇ 27ῃ Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙΝ

Εὐκλείδης Κατάνος
ὁ Πιτυουντής

ΔΗΜΗΤΡ. ΑΠΟΣΤΟΛ ΒΛΑΝΣ

Π ρ ό ς

Τόν Κόριον Ξειθεωρητὴν τῶν Δημोट. Σχο-
λαίων Β' Ἐκπ/κῆς Περιφερείας Ἀσσοῦ,

Μ υ τ ι λ ῆ ν η ν .

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2172/9-
12-1969 Ὑμετέρας Διαταγῆς, διὰ τὴν
συγκέντρωσιν λαογραφικοῦ ὕλικου, λαμ-
βάνω τὴν τιμὴν νῆ ὑποβάλλω Ὑμῖν συνημ-
μένως, τὸ συλλεγέν ὕλικόν μετὰ τοῦ ἐ-
κπαιδευτικοῦ τῆς Ἀκαδημίας δεόντως
σφραγισμένου, μετὰ τὴν παράκλησιν διὰ
τὰ πέραντέρω.-

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΠΑΡΑΚΟΙΛΟΙΣ - ΛΕΣΒΟΥ ΠΡΟ ΤΟΥ
1920 ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

- α) Τά γεωργικά κτήματα ἐν Παρακοίλοις-Λέσβου ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι σήμερον, ἀνῆκον εἰς ἰδιοκτητὰς χωρικοὺς καὶ προωρίζοντο ἄλλα μὲν τούτων διὰ σποράν ἄλλα δὲ διὰ βοσκὴν ποιμνίων. Καὶ συγκεκριμένως διὰ σποράν προωρίζοντο τὰ " ἄ ν ο ι κ τ ᾶ " τοῦ κάμπου καὶ εἰς τὰ ὄρεινά τὰ " τιπιτζίκια", ἢ " ἀμπέλα", τὰ " γυαλιά" καὶ ἄλλα δευτερεύουσας σημασίας, διὰ βοσκὴν δὲ ποιμνίων ἐχρησίμευον γενικῶς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς περιοχῆς.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ὡς ἄνω κτημάτων κατεῖχον οἱ Τοῦρκοι, ταῦτα δὲ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τούτων περιήλθον εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Σήμερον τὰ παρὰ τὸ χωρίον ὑψώματα ἀποτελοῦν βοσκοτόπους ἀνήκοντα εἰς χωρικοὺς, τὴν Κοινότητα καὶ τὸ Σχολεῖον, χρησιμεύουν δὲ ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν βοσκὴν ποιμνίων. Τὰ κτήματα, τὰ ὅποια προορίζονται διὰ σποράν χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὸν σκοπὸν τούτον.

Συνήθως ἡ πατρικὴ περιουσία διανέμεται εἰς τὰ τέκνα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ὅταν ὅμως νομιμύεται ἡ κόρη λαμβάνει μέρος τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ὡς προῖκα. Ἄν δὲ διαναιμηθῇ ἡ περιουσία ὑπὸ τοῦ πατρὸς πρὸ τοῦ θανάτου, κρατεῖται εἰς χεῖρας αὐτοῦ μέρος τῆς περιουσίας, τὸ ὅποσον λέγεται " γ ε ρ ο ν τ ο μ ο ῖ ρ ι " καὶ χρησιμεύει ὡς ἀσφάλεια διὰ τὸ γῆρας.

- β) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν γεωργίαν, ὅσοι δὲ εἶναι τεχνῖται ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.
- γ) Μεγάλαι κτήματα γαιοκτημόνων καὶ μοναστηρίων ἐν Παρακοίλοις-Λέσβου, ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι σήμερον δὲν ὑπῆρξαν.
- δ) Τὰ κτήματα τὰ ὅποια ἐχρησίμευον διὰ σποράν, παλαιότερον ἐλιπαίνοντο μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων, ὄνων κ.λ.π.) καὶ φυτικὴν μὲ καθυσιν τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν. Ὁ δεῦτερος ὅμως τοῦτος τρόπος λιπάνσεως βαθμυδὸν ἐξέλειπεν.

Χημικὰ λιπάσματα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ Παράκοιλα ἀπὸ τοῦ ἔτους περίπου 1928 μὲ ἀποτελέσματα λίαν ἱκανοποιητικὰ.

- ε) Τὸ ξύλινον ἄροτρον παλαιότερον ἐχρησιμοποιεῖτο ἐν Παρακοίλοις εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Ἀπὸ τοῦ 1925 περίπου χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν πεδινῶν ἐδαφῶν τὸ μονόφτερον σιδηροῦν ἄροτρον καὶ ἀπὸ τοῦ 1960 περίπου χρησιμοποιεῖται εὐρέως τὸ τρακτέρ, τὸ ὅποσον καὶ θὰ ἀντικαταστήσῃ ὁπωσδήποτε τὸ ἄροτρον εἰς ὅλας τὰς καλλιερ-

γείας.

Τό σιδηροῦν ἄροτρον ἐπρομηθεύοντο οἱ γεωργοί τῶν Παρακοίλων ἐκ Βόλου ἀπό τὰ ἐργοστάσια Σταματοπούλου καί Γκλαβάνη.

"Αλλαι μηχαναί (θερισμοῦ, δεσίματος κ.λ.π.) ὑπό τῶν γεωργῶν εἰς Παρακοίλα δέν χρησιμοποιοῦνται.

στ' Τό ξυλίνον ἄροτρον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον εἶναι τῆς αὐτῆς μορφῆς μόνον πού ἡ ξυλίνη σπάθη αὐτοῦ ἀντικατεστάθη διὰ σιδηρᾶς. Χρησιμοποιεῖται διὰ τήν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν καί κατεσκευάζετο ἐν ἀρχῇ ὑπό τῶν ἰδίων τῶν γεωργῶν. Ἀργότερον ἐπρομηθεύοντο ταῦτα ἐκ τοῦ χωρίου Στύψης τῆς Λέσβου μέχρις ὅτου ἐγκατεστάθη εἰς τό χωρίον εἰδικός τεχνίτης ὁ Ἰωάννης Χατζηγιαννιδέλλης, εἰς ὃν ἀνέθετον τήν κατασκευήν καί ἐπισκευήν τῶν ἀρτρῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

1. Ἐ χεῖρ (χειρολαβή)
2. Πουδάρ
3. Σπάθ'
4. Μπουγασλίκ ἢ ὄκ

5. Παλούκι
6. Φτερά ἢ νολαῖα
7. Ὑνί

Ἐάν τό μπουγασλίκ ἢ ὄκ εἶναι κοντό προσθέτουν ἕνα κομμάτι πού λέγεται ἐκλεμές.

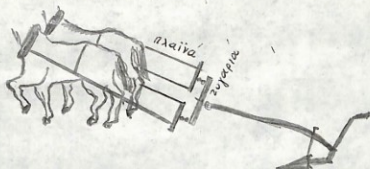
Ἡ σπάθη τοῦ ἀρότρου εἶναι ἐπιμήκης ἀπό στρογγυλόν σίδηρον καί εἰς τό ἕν ἄκρον της φέρει κοχλίαν.

Ὡς προανεφέρθη ἡ χρῆσις τοῦ ξυλίνου ἀρότρου περιωρίσθη αἰσθητῶς, διὰ τοῦτο εἰδικοί τεχνῖται δέν ἀσχολοῦνται μέ τήν κατασκευήν ἢ ἐπισκευήν αὐτοῦ πλήν ἐνός, ὅστις χρησιμοποιεῖ ὡς ἐργαλεῖα τό σκεπάρνι, τό πριόνι, τό τρυπάνι, τό σβανά, τό ξυλοφά, τό ρουκάνι καί τό σφυρί.

Διὰ τό ὄργανον παλαιότερον ἐχρησιμοποιοῦντο οἱ βόες, σήμερον, ὅτε βόες εἰς τὰ Παρακοίλα δέν ὑπάρχουν, χρησιμοποιοῦνται οἱ ἡμίονοι αἰφορβάδες καί θί ἵπποι, ἀλλά καί ταῦτα εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν, λόγῳ τῆς εὐρείας χρήσεως τοῦ τρακτέρ.

Διὰ τό ζευγάρισμα ἐχρησιμοποιοῦντο καί χρησιμοποιοῦνται καί σήμερον δύο ζῶα. Ὁ ζυγός ἦτο ἀναγκαῖος μόνον διὰ τούς βόας. Διὰ τὰ ἄλλα ζῶα ζυγός καί ζεῦλες δέν χρησιμοποιοῦνται. Ἀντί τούτων χρησιμοποιοῦν οἱ γεωργοί μας τίς λαιμαργιές.

Αὗται εἶναι κατεσκευασμένοι διὰ δέρματος, περικλείοντος χόρτον κατάλληλον διὰ νά μή πληγώνεται τό ζῶον, εἰς δύο δέ κρίκους τοῦς ὁποίους φέρει ἐκατέρωθεν ἡ λαιμαργιά δένονται τά "πλαῖνά" ἀπό σχοινί ἢ δέρμα καί συνδέουν τήν λαιμαργιάν μέ τή ζυγαριά ἢ ὁποία ἐν συνεχεῖα συνδέεται μέ τό ἄροτρον.

"Ὀργωμα δι' ἑνός ζώου ἐν Παρακοίλοις σπανίως γίνεται.

- ζ) Τό ὄργωμα εἰς τά Παρακοίλα -Λέσβου ἀνέκαθεν γίνεται ἀπό ἄνδρας συνήθως ἐπαγγελματίας γεωργούς.

Τό ζεύξιμο τῶν βοδιῶν εἰς τό ξύλινον ἄροτρον γίνεται ὡς ἐξῆς: Ἐν ἀρχῇ τοποθετεῖται ὁ ζυγός ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν ζῶων, δένονται οἱ ζεύγες, δένονται τά κέρατα τῶν βοδιῶν μέ τό σχοινί διὰ τήν ὁδήγησιν καί προσκολληται τό ἄροτρον ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ μέ τό παλούκι καί τό λουρί. Ἡ σβέντρα (βουκέντρα) εἶναι ἀπαραίτητο ἐξάρτημα τοῦ ὅλου συγκροτήματος.

Κατά τόν ἴδιον περίπου τρόπον γίνεται τό ζεύξιμο καί τῶν ἄλλων ζῶων μέ μόνην τήν διαφοράν ὅτι ἀντὶ ζυγοῦ εἰς ἕκαστον ζῶον τοποθετεῖται λαιμαργιά, ἢ ὁποία φέρει εἰδικούς χαλκιάδες εἰς τοῦς ὁποίους δένονται τά "πλαῖνά" τά ὁποῖα συνδέουν τήν λαιμαργιάν μέ ἕνα ξύλο πού λέγεται ζυγαριά καί εὐρίσκεται εἰς τό ὀπίσθιον μέρος τοῦ ζώου.

Ἡ ζυγαριά ἐκάστου ζώου (δύο τά ζῶα) συνδέεται μέ μεγαλύτεραν ζυγαριάν, στηριζομένην διὰ χαλκιάδων ἐπὶ τοῦ ἀρότρου καί κατά τοιοῦτον τρόπον ὥστε νά κινῆται χωρίς νά κίπτῃ.

Τό ζεύξιμο εἰς τό σιδηροῦν ἄροτρον γίνεται κατά τόν ἴδιον τρόπον, μόνον πού στοῦ μπουγαλίκι τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου ἐπειδή εἶναι κοντό προστίθεται μικρότερον ξύλινον τεμάχιον, τό ὁποῖον συνδέεται μέ τή ζυγαριά καί ὀνομάζεται ἐκλεμές.

Συνήθως, τό χωράφι ὀργώνεται μέ ἀνοιγομένης αὐλακας κατ' εὐθεῖαν γραμμήν. Ἐνίοτε ὀργώνεται καί περιφερειακῶς δταν οἱ γεωργοί χρησιμοποιοῦν σιδηροῦν ἄροτρον.

Ἡ σπορά καί τό ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο καί γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας (σποριές) αἱ ὁποῖαι χωρίζονται μέ αὐλακίαν.

Σπορά σίτου καί ἄλλων δημητριακῶν σπανίως γίνεται διά σκαπάνης καί τότε μόνον ὅταν πρόκειται περί αἰσθητῶν περιωρισμένης ἐκτάσεως ἢ εἰς τό μέρος εἰς τό ὁποῖον πρόκειται νά σπεύρουν δέν εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθῇ τό ἄροτρον.

Ἀπό τά παλαιά χρόνια μέχρι σήμερον ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάων μέ τό ὕνι γίνεται εἰς τό πρῶτο ὄργωμα καθέτως εἰς τό δεύτερο δέ πλαγίως ὥστε οἱ αὐλακίαι νά "σταυρώνονται".

Διά τήν σποράν τῶν δημητριακῶν ἄλλοτε γίνεται ἕν ὄργωμα, ἄλλοτε δύο καί λέγονται "κ ὁ τ ι α".

Τό πρῶτο ὄργωμα γίνεται τόν Σεπτέμβριο καί ἀργότερα στά πρωτοβόρ-
χια γίνεται τό δεύτερο "τό γύρισμα" ὅπως λέγεται καί ἀκολουθεῖ ἡ σπορά.

Καλλούργι λέγεται στόν τόπο μας τό χωράφι ὅταν τήν πρώτη χρονιά εἶναι σπαρμένο κουκιά, καπνό κ.λ.π. καί τήν δεύτερη πρόκειται νά τό σπεύρουν σιτάρι.

Διά τό φύτευμα κηπευτικῶν εἶναι δυνατόν νά γίνουν περισσότερα ὀρ-
γώματα.

Τό χωράφι, διά νά σπαρῇ σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν πρέπει νά μείνῃ
τοῦλάχιστον ἐπὶ ἕνα ἔτος εἰς ἀγροκαύσιν ἢ τό προηγουμένον ἔτος νά
ἦτο καλλούργι.

Διά τήν σποράν σίτου γίνονται συνήθως δύο ὀργώματα, καθῶς καί διά
τά κηπευτικά. Διά τά φυχανθῇ συνήθουν μόνον ἕν ὄργωμα.

Κατά τήν σποράν χρησιμοποιοῦνται τό δισάκι εἰς τό ὁποῖον περιέχε-
ται ὁ σπόρος, καί ὁ τρουβῆς. Τό δισάκι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀντικαθί-
σταται μέ κάδον.

Ἡ σβέντρα εἶναι μία ράβδος μεγάλη ἢ ὁποία εἰς τό ἕν ἄκρον της
φέρει καρφί διά τήν δχηλσιν τῶν ζῶων καί εἰς τό ἄλλο φέρει ξυστρί
μέ τό ὁποῖον καθαρίζεται τό ποδάρι εἰς τό ἄλעτρι καί τά κολάκια
(φτερά) ἀπό τά χορῶα ἢ τά ριζίδια τά ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά.

Ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ μετά τό ὄργωμα συνήθως δέν γίνεται. Ἐκτός
ἐάν ὁ γεωργός θελήσῃ νά τό ἰσοπεδώσῃ ὅταν πρόκειται νά τό σπεύρῃ
κηπευτικά. Ἡ ἰσοπέδωσις γίνεται μέ τό βωλόσυρα. Τοῦτος εἶναι ἕνα
ξύλο σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπipedου τό ὁποῖον φέρει ὀπὴν διά
τήν στήριξιν τοῦ **μπογαλίκι**, τό ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ συνδέει τόν βωλό-
συρα μέ τίς ζυγαριές ἢ τόν ζυγόν. Ὁ βωλόσυρας ἀπό κάτω φέρει τεμά-
χια σιδήρου μήκους περίπου 15 ἐκατοστῶν, τά ὁποῖα εἶναι τοποθετημέ-
να καταλλήλως καί μέ τό τράβηγμα, ἀποῦ ἐπάνω ἵσταται καί ὁ γεωργός,
σπάζουν οἱ βῶλοι καί τό χωράφι ἰσοπεδοῦται.

Βωλόσυρα

Τά μέρη τοῦ ἀγροῦ τὰ ὅποια δέν εἶναι δυνατόν νά ὀργωθοῦν, σκάπτοντο συνήθως μέ τόν κασμά. Μέ τόν κασμά σκάπτεται καί ὁλόκληρο τό χωράφι ὅταν δέν εἶναι δυνατόν τοῦτο νά ὀργωθῇ. Ἄλλα ἐργαλεῖα τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην εἶναι ἡ τσάπα καί τό λισγάρι ἢ τσατάλι. Ἡ τσάπα συνήθως χρησιμοποιεῖται εἰς τό δεύτερο σκάψιμο.

Τόν ζευγολάτην βοηθοῦν εἰς τήν ἐργασίαν του ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος. Συνήθως ~~δέν~~ βοηθός δέν χρησιμοποιεῖται. Ὅταν ὅμως εἰς τό χωράφι ὑπάρχουν " κγιά " (τιμήματα εἰς τὰ ὅποια δέν πλησιάζει τό ἄροτρο) πηγαίνει ἕνας, ἐργάτης καί τὰ σκάπει.

Τά κτήματα εἰς τὰ ὅποια σπεύρεται σιτάρι καλλιεργοῦνται καί διά τήν σποράν ὀσπρίων. Ἡ σπορά ὀσπρίων γίνεται "πεταχτά" ἢ ρίπτεται ἕνα ἕνα σπέρμα μέσα στήν αὐλακιά ἀπό δεύτερο πρόσωπο τό ὅποιον ἀκολουθεῖ τόν γεωργόν.

Χόρτα δέ διά τροφήν ζῶων ἐκαλλιεργοῦντο καί καλλιεργοῦνται εἰς ὅλα τὰ χωράφια καί ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.

Πρό τοῦ 1920 γεώμηναι εἰς τὰ Παράκοιλα δέν ἐκαλλιεργοῦντο. Σήμερον φυτεύονται εἰς λάκκους ἢ ρίπτεται ὁ σπόρος μέσα στήν αὐλακιά ἀπό δεύτερο πρόσωπο τό ὅποιον ἀκολουθεῖ τόν γεωργόν.

Β' Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

α) Τά δημητριακά μέχρι σήμερον θερίζονται μέ τὰ ὄρεπάνια, τὰ ὅποια εἶναι ἑνός εἵδους.

Κόσσεσ εἰς τὰ Παράκοιλα δέν χρησιμοποιοῦν. Ὁ θερισιμός τῶν χόρτων γίνεται ὡσαύτως μέ τὰ ὄρεπάνια.

Ἡ λεπὶς τοῦ ὄρεπανιοῦ εἶναι ὁμαλή καί ἡ χειρολαβή του εἶναι κατεσκευασμένη μέ ξύλο. Λεπὶς λέγεται ὁ σιδηροῦς σκελετός τοῦ ὄρεπανιοῦ.

Τά ὄρεπάνια μέχρι σήμερον τὰ κατασκευάζουν οἱ σιδηρουργοί.

Τά δημητριακά ἀνέκαθεν θερίζονται μέ τὰ ὄρεπάνια, ἐκτός ἂν ταῦτα δέν ἀναπτυχθοῦν καί μείνουν κοντά (χαμηλά) ὅτε ἐκριζώνονται μέ τό χέρι.

Ώσαύτως ἐκριζώνονται τὰ ρεβίθια, ὁ βῆκος καὶ ἄλλα χόρτα ἐνῶ τὰ κουικιά κόπτονται μέ κλαδευτήρι.

- β) Ὁ θερισμός, ὡς προανεφέρθη, γίνεται μέ τὰ δρεπάνια καὶ εἰς ὕψος διὰ τὰ δημητριακὰ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους 10 περίπου ἐκατοστῶν. Οἱ στάχυες οἱ ὅποιοι μένουσιν εἰς τὸ χωράφι μετὰ τὸν θερισμὸν λέγονται "μπασάκια".

Αἱ ρίζαι αἱ ὅποιαι ἀποκόπτονται ὑπὸ τῶν θεριστῶν τοποθετοῦνται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἄνευ βοηθῶν.

Τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοποθετοῦνται πολλὰ ὁμοῦ. Δέν καταβάλλεται φροντίς ὥστε αἱ κεφαλαὶ νὰ εὐρίσκωνται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν. Τὰ τοποθετούμενα μαζὺ δράγματα εἰς τὸν τόπον μας λέγονται "δρουμιά".

- γ) Παλαιότερον ἐθερίζον καὶ αἱ γυναῖκες. Σήμερον ὅμως θερίζουν περισσότερον ἄνδρες καὶ ἐλάχιστον ἢ οὐδόλως γυναῖκες. Οἱ θερισταὶ δέ ἦσαν ἐντόπιοι καὶ ὄχι ἐπαγγελματίαι ἐρχόμενοι ἀπὸ ξένον τόπον.

Διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς χειρός, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς κατὰ τὸν θερισμὸν ἔφερον εἰς τὴν ἀριστερὰν παλάμην τὴν "παλαμαργιάν".

Αὕτη ἦτο ἓνα κομμάτι σανίδι μέ ὅπες διὰ τὰ τρυπῶνουν τὰ δάκτυλα ὥστε οἱ καλλιῆς ἀκουμποῦσαν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὸ σανίδι καὶ δέν ἐρεθιζόταν ἡ παλάμη. Κατὰ τὴν ἐναρξιν δὲ τῆς ἐργασίας οὐδέν περιεβάλλοντο εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματός των.

Μετὰ τὴν προσαχθῆς πρὸς τὴν ἡμέραν κατ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός δέν δίδεται. Ἐπίσης κατὰ τὸν θερισμὸν δέν ἐτραγουδοῦσαν οὔτε καὶ τραγουδοῦν σχετικὰ τραγούδια, οὔτε καὶ ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι μέρος αὐτοῦ ἀθερίστον διὰ νὰ κλέβουν σταυρόν ἢ φάσαν κατὰ τὴν συνήθειαν ἄλλων τόπων.

- δ) Τὸ δεμάτιασμα τῶν θερισμένων σταχύων παλαιότερον ἐγίνετο μετὰ μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας. Σήμερον γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ἢ καὶ ταυτοχρόνως. Τὸ δεμάτιασμα γίνεται ὡς ἑξῆς:

Αὐτός πού δεματίζει μαζεύει τὰ "δρουμιά" πολλὰ μαζὺ καὶ τὰ κἀμει δεμάτι, τὸ ὅποιον δένει μέ τὰ ἴδια τὰ φυτὰ (καλλιῆς) ἀφ' οὗ προηγούμενως τὰ βρέξη λιγάνι. Ὁ ἴδιος μεταφέρει καὶ δένει τοὺς στάχους.

"Ἄν ὑπάρχῃ βοηθός μεταφέρει τὰ δρουμιὰ καὶ ὁ ἄλλος δένει τὰ δεμάτια. Τοῦτο ὅμως σπανίως γίνεται.

Τὰ δεμάτια συνήθως ἀπὸ τὸ χωράφι μετεφέροντο εἰς τὸ ἁλώνι τὸ ὅποιον συνήθως εὐρίσκετο ἐκτός τοῦ χωραφιοῦ.

- ε) Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὰ Παράκοιλα ἤρχισεν κατὰ τὸ ἔτος 1940. Ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται εἰς λάκκους ἢ μέσα εἰς τὴν αὐλακιά ρίπτονται οἱ σπόροι (τάμια) ἀπὸ δεῦτερον πρόσωπον τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ τὸν γεωργόν.

Ἡ ἐξαγωγή γίνεται μέ σκαπάνην (τσάπα). Τελευταίως χρησιμοποιοῦν καὶ τὸ ξύλινον ἄροτρον, τὸ ὅποιον διὰ τοῦ ὀργώματος φέρει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοὺς κονδύλους.

στ) Ξουνηθίζεται παλαιότερον, αλλά και σήμερα ακόμη ή διατροφή των ζώων με ξηρά χόρτα κατάλληλα, καλλιεργούμενα επί τούτοις. Ἡ σπορά αὐτῶν γίνεται τὰ πρωτοβρόχια καὶ περί τὰ τέλη Ἀπριλίου ἢ ἀρχὰς Μαΐου κόπτονται ἢ ἐκριζώνονται, ξηραίνονται, γίνονται δέματα καὶ μεταφέρονται εἰς τὰς ἀποθήκας.

Τὸ χόρτον ὅταν ἐκριζωθῇ, τοποθετεῖται εἰς μικροὺς σωρούς διὰ νὰ τὸ ξηράνῃ ὁ ἥλιος. Πρὶν ξηραθῇ καλὰ συγκεντρώνεται καὶ "πατιέται" μέσα εἰς εἰδικὰ κιβώτια, τὰ ὅποια ἔχουν τὰς ἑδρας λυομένας, δένονται μὲε σύρμα καὶ μεταφέρονται εἰς τὴν ἀποθήκην.

"Ἄν ὁ γεωργὸς δέν διαθέτητοιοῦτον κιβώτιον δεματοποιεῖ τὰ χόρτα ἐντὸς εἰδικοῦ λίκκου, σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου, τὸν ὅποιον "ἀνοίγει" μέσα στὸ χωράφι του. Τὸ γύρισμα διὰ τὴν ἀποξηράνσιν τοῦ χόρτου γίνεται μὲ τὸ σατάλι (δίχάλι).

Γ' ἈΛΩΝΙΣΜΟΣ

α) Τὰ δεμάτια πρὸς ἄλωνισμόν μετεφέροντο καὶ μεταφέρονται καὶ σήμερα εἰς τὸ ἄλωνι, τὸ ὅποιον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται μακρὰν τοῦ χωραφιοῦ. Ὁ τόπος εἰς τὸν ὅποιον τοποθετοῦνται τὰ δεμάτια διὰ νὰ πάρουν σειρὰν πρὸς ἄλωνισμόν λέγεται "θημωνιά" καὶ ὁ γεωργὸς προσέχει κατὰ τὴν τοποθέτησιν νὰ εὐρίσκωνται οἱ στάχυες ἀπὸ τὸ μέσον ἑκάστης διὰ νὰ κομίζονται ἀπὸ τὰς ἐπιδερμίδας τῶν πτηνῶν. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον πλειστοὶς ἐπὶ τῆς θημωνιάς τοποθετοῦνται "σκιᾶχτρα" (ὑφάσματα ἢ παλαιὰ ἐνδύματα στηριζόμενα ἐπὶ ξύλων)

Τὸ ἄλωνι κατασκευάζεται συνήθως ἐπὶ ὑψηλοῦ σημείου τῆς περιοχῆς διὰ νὰ τὸ "πιάνῃ ὁ ἄερας" καὶ προσέχουν τὸ ἔδαφος νὰ εἶναι συνεκτικόν, διὰ νὰ μὴ "σηκῶνῃ χῶμα" καὶ ἀνακατεύεται μὲ τὸ, καρπὸ.

Δυνατὸν τὸ ἄλωνι νὰ στρωθῇ καὶ μὲ πλάκες, ἀλλὰ τοῦτο εἰς τὸν τόπο μας δέν συνηθίζεται.

Τὸ ἄλωνι συνήθως δέν ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ γεωργοὶ τῆς περιοχῆς ἄλωνίζουν τὰ δεμάτια τοὺς κατὰ σειρὰ τοποθετήσεως τούτων πλησίον τοῦ ἄλωνιοῦ.

Τὸ ἄλωνισμα ἀρχεῖται τὸν Ἰούνιο καὶ λήγει τὸν Αὐγουστον. Ἐάν "τὰ γεννήματα γίνουν" εἶναι δυνατόν τὸ ἄλωνισμα νὰ παραταθῇ.

"Ὅταν πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ ὁ ἄλωνισμός, γίνεται μιά μικροεπισκευὴ τοῦ ἄλωνιοῦ. Βρέχεται τὸ δάπεδον καλὰ διὰ νὰ "δστρακώσῃ" σκουπίζεται καὶ ὕστερα ἐπιχρέεται μὲ λάσπη καὶ τοποθετοῦν κυλινδρικοὶ πέτρες. Ἡ προετοιμασία δὲ αὕτη δέν γίνεται εἰς ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ ἔτους.

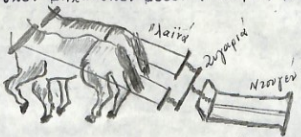
Εἰς τὰ Παράκοιλα δέν χρησιμοποιοῦν μέσα εἰς τὸ ἄλωνι ἄλωνό-στυλον. Σκορπίζονται ἐντὸς τοῦ ἄλωνιοῦ τὰ δεμάτια, τοποθετοῦνται πέριξ τοῦ ἄλωνιοῦ ἄλλα δεμάτια μὲ τὰ στάχυα πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἀπολούθως ἓνα ζῶον ἢ καὶ δύο φέρει μερικές στροφές μέσα στὸ ἄλωνι διὰ νὰ "καταπείσουν" οἱ καλαμιές.

Ἀκολουθῶς γίνεται τὸ ζεύξιμο τῶν ζῶων εἰς ἓν ἄλωνιστικὸν μηχανικόν μέσον, τὸ ὁποῖον λέγεται " ντουγέν ". Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἢ τριῶν τεμαχίων σανίδας καὶ εἶναι ὠπλισμένη ἀπὸ κάτω διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῶν ἐξευγμένων ζῶων καὶ σύρεται κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλώνιου. Εἶναι διαστάσεων περίπου 0,60 X 1,50 μ. καὶ τὸ ἐπιρρομφεῦντο τότε καὶ σήμερον ἀκόμη ἐκ τοῦ χωρίου Πτερούντα τῆς Λέσβου.

Διὰ τοῦ ὧς ἄνω ἄλωνιστικοῦ μέσου ἁλωνίζονται τὰ δημητριακὰ καὶ τὰ ὄσπρια.

Καίτοι σήμερον εἰς τὰ Παράκοιλα βόδες δὲν ὑπάρχουν, ὅμως τὸ "ντουγέν" χρησιμοποιεῖται καὶ εἰς τὸ ἁλώνισμα μὲ ἄλλα ζῶα.

Τὰ ζῶα ταῦτα ζυγόν δὲν φέρουν. Διὰ τὸ ζεύξιμο χρησιμοποιοῦνται οἱ " λαιμαργιές ". Εἰς τοὺς δύο ἄνδρους τοὺς ὁποίους φέρουν ἐκατέρωθεν δεσφονται τὰ καλὰ ἀπὸ σκουινὴ ἢ δερμα καὶ συνδέουν τὴν λαιμαργιάν μὲ ἓνα ξύλο τὸ ὁποῖον λέγεται " ζυγαριὰ " καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ ζώου. Ἡ ζυγαριὰ ἐκάστου ζώου (δύο τὰ ζῶα) συνδέεται μὲ μεγαλυτέραν ζυγαριάν, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας ἔχει προσδεθῇ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανικὸν μέσον (ντουγέν) μὲ ἀλυσίδα.

Ὁ ἁλωνισμὸς ἀρχίζει ὅταν " φηλώσῃ ὁ ἥλιος " καὶ διακόπτεται ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα διὰ νὰ συνεχισθῇ τὴν ἐπομένῃν.

Ἀρχίζει δὲ ὅταν " φηλώσῃ ὁ ἥλιος " διὰ νὰ στεγνώσουν τὰ ἄχυρα καὶ τὰ δεμάτια ἀπὸ τὸ " ἀγιάζ " (ὁρόσον).

" Ἀλλὰ ἁλωνιστικὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐν χρήσει εἶναι τὰ ἑξῆς:

- 1) Τὸ τσατάλι. Μὲ αὐτὸ σκορποῦν εἰς τὸ ἁλῶνι τὰ δεμάτια.
- 2) Ὁ γιαιμπάς. Μὲ αὐτόν " γυρίζουν " τὸ ἁλῶνι (ἐπάνω κάτω) καὶ μαζεύουν τὰ ἄχυρα.
- 3) Τὸ λιχνιστήρι. Μὲ αὐτὸ λιχνίζουν.

Διὰ τὴν ὁδήγησιν τῶν ζῶων ἐκρησιμοποιοῦν τὴν "σβέντρα" (βου-
κέντρα) ἦτο ξυλίνη μήκους περίπου 1,50 μ. καὶ ἔφερεν εἰς τὸ ἕν
ἄκρον καρφί εἰς τὸ ἄλλο δέ ξυστρί. ἦτο ἡ ἰδίᾳ διὰ τὸ ὄργανον καὶ
διὰ τὸ ἄλωνισμα. Σήμερον διὰ τοῦς ἡμιόνους καὶ τὰς φορβάδας χρη-
σιμοποιοῦν τὸ "καμτσί" ἢ ἑτέραν οἰανδήποτε ράβδον.

Τὸ ἄλωνισμα εἰς τὸν τόπον μας γίνεται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν γεωρ-
γόν, ὁ ὅποτος ἐργάζεται καὶ ἐπὶ ἡμερομισθίῳ.

Ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους ἀνέκαθεν γίνεται διὰ
τοῦ ἄλωνισματος.

Κόπανος δέν χρησιμοποιεῖται. Σπανίως ὅμως δυνατόν νά χρησιμο-
ποιηθῇ ὅταν πρόκειται περὶ ἐλαχίστης ποσότητος καρποῦ καὶ δέν εἶ-
ναι δυνατόν νά μεταφερθῇ εἰς τὸ ἄλωνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Εἰδικὰ τραγουδιὰ κατὰ τὸ ἄλωνισμα οὔτε ἐλέγοντο οὔτε λέγονται.

Χρήσις ἄλωνιστικῆς μηχανῆς δέν ἐγένετο εἰσέτι.

- β) Οἱ ἄλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμαὶ διὰ λίχνισμα εἰς τὸν τόπον μας
δέν ἔχουν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν. Τὸ λειῶμα σωρεύεται διὰ λίχνισμα
μέ τὸν γιαιμπᾶ. Ὁ γιαιμπᾶς δέ ὁμοιάζει μέ μεγάλου μεγέθους λιχνιστή-
ρι καὶ εἶναι ξύλινος.

Ὁ σωρός ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καὶ ἐπ' αὐτοῦ οὐδέν καρφώνεται κατ'
ἔθιμον.

Τὸ ἀνέμισμα γίνεται μέ τὸ λιχνιστήρι τὸ ὅποτον χρησιμοποιοῦν
ἄνδρες, χωρὶς ὅμως νά ὑπάρχουν καὶ εἰδικοὶ λιχνισταί.

Τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχυῶν λέγονται "κότσαλα" καὶ ταῦτα
ἄλωνίζονται εἰς δεῦτερον ἄλωνισμα μόνον ὅταν συγκεντρωθοῦν πολλὰ
ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Διὰ τοῦ το συνήθως διαλέγουν τοὺς στάχους ἀπὸ τὰ
κότσαλα καὶ τοὺς δίδουν εἰς τὰ ζῶα ἢ τοὺς τρίβουν καὶ παίρνουν τὸν
καρπὸν.

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τε-
μάχια τῶν σταχυῶν γίνεται μέ τὸ δριμόνι (κόσκινο μεγάλου μεγέθους).

Ὁ καρπὸς σωρεύεται μέ τὸν "γιαιμπᾶ" ἢ καὶ μέ ἕνα ἐπίμηκες σα-
νίδι, ἐπὶ τοῦ σωροῦ δέ τοῦ καρποῦ σταυρός δέν χαράσσεται.

γ)

Παλαιότερον εἰς τὸ ἄλωνι ἐπληρῶνετο ἡ δεκάτη. Ὁ δεκατιστὴς
διὰ τὴν εἴσπραξιν ἤρχετο εἰς τὸ ἄλωνι καὶ ἡ μέτρησις ἐγένετο μέ
τὸ μισοκοίλι, τοῦ ὁποίου ἡ χωρητικότης ἦτο 6 ὀκάδες.

Εἰς τὸ ἁλῶνι οὐδὲν ἄλλο εἶδος ὀφειλῆς κατεβάλλετο.
Ἡ παραγωγή ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἀποθηκεύετο καὶ ἀποθηκεύεται καὶ σήμερον ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ἐντὸς πίθων (κιούπια) ἢ ἐντὸς εἰδικῶν ξυλίνων κιβωτίων, τὰ ὅποια ὀνομάζονται "ἀμπάρια".

Τὸ ἄχυρον ἀποθηκεύεται εἰς τοὺς ἀχυρῶνας, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ χωρίου.

Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου παλαιότερον ἐγίνετο ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὸ ἁλῶνι ἐμάζευαν πολλοὺς στάχυες, ἔκοβαν τὰ ἄκρα καὶ συνεκέντρωνον τὰ μεσαῖα μόνον μέρη, τὰ ὅποια ἔτριβον καὶ ἐμάζευον τὸν καρπὸν ὁ ὅποτος ἐχρησίμευεν ὡς σπόρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐλέγετο "ίλεμέ". Σήμερον οἱ γεωργοὶ τὸν σπόρον προμηθεύονται ἐκ τοῦ ἐλευθερίου ἐμπορίου ἢ δι' ἀνταλλαγῆς μεταξὺ των, διὰ τοῦτο καὶ "ίλεμέ" σήμερον εἰς τὰ ἁλῶνια δὲν γίνεται.

Δ' ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α) Εἰς τὸν τόπον μας ἄναμμα φωτιᾶς κατ' ἔθιμον εἰς τὴν ὑπαιθρον γίνεται τὴν 23ην Ἰουνίου καὶ τὴν 1ην Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους.

Κατὰ τὰς ὥς ἂνω ἡμερομηνίας, ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα (δὲν ὑπάρχει ὠριμὴν ἥρα) γίνεται τὸ ἄναμμα τῆς φωτιᾶς συνήθως εἰς τὰ σταυρο-
ὁρμήματα.

β) Τὴν πυρὰν ἀνάπτουν συνήθως παῖδις καὶ νέοι με κλάδους τοὺς ὀποίους συλλέγουν οἱ ἴδιοι, καὶ τοὺς μεταφέρουν διὰ τῶν χειρῶν εἰς τὸ σταυροδρόμι. Ἐκεῖ σχηματίζουν τρεῖς ἐν συνεχείᾳ σωροὺς καὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν, ἐπὶ ἧς ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνονται πηδῆματα συνοδευόμενα μὲ χαρούμενες φωνές.

Εἰς τὰς πυρὰς αὐτὰς ἐκτός ἀπὸ κλάδους καίονται καὶ ξηρά χόρτα εἰς δὲ τὴν πυρὰν τοῦ Ἰουνίου καίεται καὶ τόσπεφάνι τῆς Πρωτομαγιάς, ὡς καὶ οἱ κλάδοι ἀναρριχήσεως τῶν μεταξοσκωλήκων.

Τὸ ἔθιμον καύσεως ὁμοιωματος τοῦ Ἰούδα κατὰ τὸ Πάσχα ὑπῆρχεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ εἰς τὰ Παράκιοιλα, ἀλλὰ σήμερον ἐξέλιπεν παντελῶς.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο εἰς Παράκιοιλα τοῦ Νομοῦ Λέσβου.

Πληροφορηθεὶς: 1) Ἰγνάτιος Ἀθανασέλλης τοῦ Γεωργίου

Ἐπαγγελεῖς: Γεωργὸς Ἡλικία: 67 ἐτῶν.

Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοτ. Σχολείου

Τόπος γεννήσεως: Παράκιοιλα-Λέσβου

2) Κωνσταντῖνος Βασιλείου Χαμαλέλης

Ἐπάγγελμα: Κτηματίας

Ἡλικία: 75 ἐτῶν

Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοτ. Σχολείου

Τόπος γεννήσεως: Παράνιοιλα - Λέσβου

(Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ὑπὸ Δημητρίου Χαμαλ. Ἀποστολ. Ἑλλη. διδασκάλου,
ἀπὸ 1-20 Φεβρουαρίου 1970)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ὄρχωμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

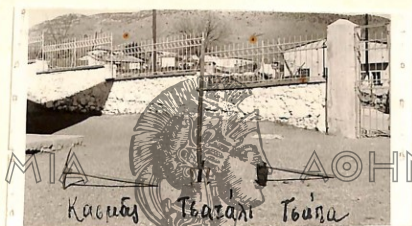
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ζεύγμο βοδῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κασιός Τζαζάνι Τζάνα

AKADEMIA AΘΗΝΩΝ

Το Πνεύμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Το άνω

AKAΔHMIA AΘHNΩN

το κράνος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το νέο μέτρο στο "ΝΕΟΥΣ"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔΗΜΙΑ ΔΟΧΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ δριμύτι

ζελ. 21
Ερωτ. 11 β) μέρος τοῦ γυναικείου προδίδονται εἰς ἕν
ὄργανον ζῦλον τὸ ὅποιον λέγεται "γυγα-
ρία". Τοιοῦτοτρόπως διηδεν ἐκείνου γυναικείου ὑπάρ-
χει μίᾳ "γυγαρία", ἡ ὁποία ἐν εὐτελείᾳ προδίδε-
ται ἐπὶ μιᾷ μεγαλειότητι, τοιαύτη, εἰς τὸ μέσον
ἢ ὁποῖα προδίδεται τὸ "γυγνέν".
(Βλ. εἰλ. 8 εὐμενερ. ὑλικῶν)